

PRZETOĆ (66) *cn i pron*

cn (39), *pron* (27).

e oraz o jasne.

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w. s.v. przeto.

I. Spójnik; w funkcji wskaźnika nawiązania wynikowego: więc, zatem, toteż; idcirco Vulg; ideo Modrz (39) :

1. Wprowadza zdanie wynikowo-skutkowe (21) : Tám fie wżycy zádziwili/ Iego rozum pochwalili: Rzekąc dobrego Miŕtrzá ma/ Przetoć táko odpowíada. *BierEz* O3v (3); *PatKaz II* 28; *BielKron* 456v [2 r.]; To tedy o Kalwinie nád Oycá wiecznego/ Maŕz iakás wielką Íŕthność zá Bogá ſwoiego Przetoć peľno w twym piŕmie wżedy they Íŕthności *GrzegRóżn* N3; W żimney teŕ ſtronie/ álbo w żimny czás/ lepiej ŕoľdkowie trawíą: przetoć Tátárowie/ máľo nie ſurowe mięſo iedzą. *SienLek* 4; *WujJud* 111; *CzechRozm* 21; *SkarJedn* 90; Potrzebá podánia vżywác/ bo niemoŕem wŕzytkiego z piŕmá dowodzić. Przetoć iedne rzeczy Apoſtoľowie S. podáli ná piŕmie/ á drugie ſłownie *SkarŻyw* 456; *ArtKanc* P20v; *WujNT* 39, 372, 463.

Poľczenia: »bo przetoć« (1): Ale ći dwá iednym być nie mogá/ bo przetoćby muŕieli być dwiemá. *GrzegRóżn* K4v.

»iŕ (ŕe) ... (i) przetoć (teŕ)« (4): Ale wiedzcie iŕci ten Pan íawnie to [odſtępstwo] obaczyľ/ Y przetoć fie ſrogim gniewem ták poruŕzyć raczyľ *LubPs* gg4v; Iŕ opuſćili Páná Bogá oycow ſwoich/ [...] przetoć teŕŕ [Quia ... idcirco] przyſſly ná nie te wŕſyľtkie ŕle rzeczy. *Leop* 2.Par 7/22; *BielKron* 253; *CzechRozm* 119.

2. Wprowadza zdanie luŕno nawiązujące do poprzedzającego kontekstu (często z zatarciem funkcji wynikowej); niekiedy rozpoczyna nowy akapit lub werset (18) : Co maŕz czynić by ták dziáľał: Iŕby potym nie ŕáľował: Przetoć trzebá dľugo miſľić/ A niedbáľe nic nieczynić. *BierEz* G, Ov; (*did*) *Karon*. (–) Przetoć gľupim nic lepszego, Iedno poſľuchać mądrogo *BierRozm* 4, 21; *KrowObr* 50, 116; Przetoć y Król Dawid/ vŕyczóny ſobie Chľéb ſwięty od Achimelechá Káplaná iadľ/ którego nie godŕiľo ſye ieŕć/ iedno tylko ľámym Káplanom *OrzQuin* V2v, L2v; *WujJud* 59; *ModrzBaz* 26v; *WerGoŕc* 213; Iáko bowiem ciáľo duŕŕę vtráćiwŕzy/ ieľt/ ľproſne/ nikićzemne/ y niepoŕyteczne: Táŕ teŕŕ káŕŕa Rzecŕpoſpolita nie bęďac vgrunthowána práwy/ w niwecŕŕ fie obráca vtráćiwŕzy duŕŕę ſwoieľ/ [...]. Przetoć Plato nápominaľ/ áby mľodzieńcow vmyŕľy byľy do tego przywodzone/ ŕeby o práwiech dobrze rozumieľi *Phil* D3, R4; A my pierwŕŕe oko ná ſwoie domy obracamy: by dobrze Rzecŕypoſp: przepáďľá/ byľe náŕŕe zbieránie cáľe byľo/ [...] nic nie dbamy. Przetoć cáľe bęďzie/ gdy ſie dom wŕzytek kroleŕtwá obáľi/ á okręť ſie ze wŕzytkimi zánurzy [?]. *SkarKazSej* 669b.

Poľczenia: »przetoć i« (1): Przetoć y Páweľ S. temi ſlowy nas przeľtrzega/ gdy mowi: Yeſli [...] kto chce być Biŕkupem álbo káplánem/ dobroć ſie dopyera. *GliczKsiąŕ* O6.

»przetoć teŕ (i)« (3): Ale o Wieczery Páńŕkiey rzecŕono ieľt *1.Cor. 11*. Niech ſie dozna ćľowiek káŕŕdy/ etć. (–) Przetoć ſie teŕŕ áni do niey/ áni do tey ofiáry przyľtępowác nie godŕi/ iedno z dobrym ſumnieniem *WujJud* 238, 85v; Rozumiaľ bowiem to ten mądry mąŕ iáľowá ieľt záráŕá kaŕŕdey Rzecŕypoſpolithy gnuŕnoć y proŕnowánie/ [...]. Przetoć theŕ y on Agezylaus Król Łácedemońŕki

to sobie za sławę niepodleyfzą miał/ iż będąc Krolem/ [...] iednák nikomu w podeymowaniu prac nie wftępował. *Phil* S2.

II. Zaimek przysłówkowy (27) :

1. *Zapowiada zdanie przyczynowe: dlatego; ideo, quia Vulg (19)* : [*liszka mówi do kura*] Dla czego táko prácuiefz/ W tę zimną noc bárzo czuiefz? Rzekł iey kur/ przetoć to działam/ Ludziem bliſki dzień powiadam *BierEz* S4.

Połączenia: »a przetoć« (2): Ony iey [*lisięta matce*] odpowiedziály/ O gárdłálmý fie wfpierály: Koždy fwoie lepſze mnimał/ A przetoć ten boy o to wftał *BierEz* M2. *Cf* »a przetoć ... abowiem«.

»a przetoć ... abowiem« (1): A przetoć Gálenus nie rádźi częſto krwie dla czyſzcienia innych wilkoſci pułzczać: ábowiem ze krwi y duch żywotny wychodźi *SienLek* 33v.

»przetoć ... gdyż« (1): Przetoć w Rzeczypoſpolitey náłzey Polſkiey ieft to piękny porządek że do boku Páńſkiego fą przydáni ſtrożowie/ [...] gdyż *bono et iuſto aliorum confilio acquieſcere* rzecz ieft pożyteczna/ vcźciwa y nienawiſna. *Phil* S3.

»(nie) przetoć (też) ... iż (a. że)« = *hoc enim ... quia Vulg (14)*: Rzekł wąż/ przetoć ia pokoy mam/ Iż od ſiebie ſzkodno kálam *BierEz* O3v; *BielŻyw* 47; *BierRozm* 20; *KromRozm I* L2; Nyeprzetoć zakon krzeſciyáńſki názwan yeft zakonem wolnoſci/ iżeby wolno było krzeſciyáninowi czynić co chce *KromRozm II* mv; Przetoć tho [*srogie karanie*] yż odftąpili przymierza á vmowy Páńſkiey/ ktore vczyńił Pan z oycámi ich gdy ie wywiódł z Egyphthu *Leop Deut* 29/25; Przetoć pod przepowieſciami im mowię: iż [*Ideo ... quia*] widząc niewidzą/ á ſłyſząc nieſłyſią/ ani rozumieią *Leop Matth* 13/13; Przetoć dobrze koſciół iedne grzechy ſmiertelnymi zowie/ y ma ie zá tákie: iż wſzyſcy ktorzy fię ich dopułzcziáją/ godni fą wieczne^{go} potępienia *WujNT* 527, 11, 369, 1.*Tim* 4/10. *Cf* »bo nie przetoć ... iż ... ale iż«.

»(bo) nie przetoć ... iż ... ale iż« (3): Bo nie przetoć ieft Bog ſławny iż ieft bogiem/ ále iż ieft dobry/ ſpráwiedliwy/ miłofierny *RejZwierc* 45v; *WujNT* 99, 143.

»przetoć ... ponieważ« (1): Przetoć ten koſciół Heretykom y nieprzyacielom ſwoim/ záwſze był ftráfzliwym: poniewáfz ták ieft wſzykowány/ iáko naporządnieyſze woýſko. *WujJud* 85.

2. *Zapowiada zdanie celowe: po to; idcirco Vulg (8)* :

Połączenia: »(a) przetoć ... aby« = *et idcirco ... ut Vulg (8)*: Dźiewki [...] Ięły fie miedzy ſobą wádzic/ Iedná drugą chcąc vprzedzić. Rzekąc/ przetoć go Pan kupił/ Aby on moim mężem był *BierEz* B3v; *OpecŻyw* 129; *Leop Deut* 1/27; *BielKron* 254; *RejZwierc* 239; A przetoć ná kolżdą niemoc rozmaíte lekárftwá piſzą/ áby pokuſzáiąc tákie ſye tráfiło/ ktore komu przyrodzono *SienLek* 59; *WujJud* 54v. *Cf* »nie przetoć ... aby ... ale iż«.

»nie przetoć ... aby ... ale iż« (1): Nie przetoć Ceremonie w Koſciele/ áby nimi Koſciół miał być zátrzyman/ iákoby Pedágogiem iákim [...] ále iż ieft więtfza częſć ludzi w Koſciele/ ktorzy [...] fámi przez fię myſli ku Niebieſkim rzeczám fńádnie wznoſić niemogą. *WujJud* 206v.

Cf **PRZETOCIEM**